

ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΞΕΩΣ	
ΕΠΩΝΥΜΟ:	
ΟΝΟΜΑ:	
ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ:	
ΟΝΟΜΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ:	

Βαθμός:	
Ολογράφως	
Υπογραφή:	

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

Β΄ ΤΑΞΗ

Μάθημα:

Ιστορία

Κατεύθυνσ

ης

Ημερομηνία:

Ώρα:

Ημέρα:

Χρόνος:

ΟΔΗΓΙΕΣ:

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται συνολικά από σελίδες.
2. Τα στοιχεία των μαθητών να γραφτούν μόνο στην πρώτη σελίδα, στον ειδικό χώρο.
3. Κατοχή κινητού τηλεφώνου ισοδυναμεί με δολίευση.
4. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υλικού.
5. Δεν επιτρέπεται να γράφετε με μολύβι παρά μόνο με μπλε πένα.
6. Δεν επιτρέπεται να δανείζεστε οτιδήποτε από συμμαθητές σας.

ΜΕΡΟΣ Α΄ (Μονάδες 20)

A1. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τα γράμματα της στήλης Α΄ και δίπλα από το καθένα τον αντίστοιχο ορθό αριθμό της στήλης Β΄.

Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύουν δύο σημεία.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
A. Ρωμανός Δ΄ Διογένης	1. Θέματα
B. Πάπας Ουρβανός Β΄	2. Τολμηρά δημοσιονομικά μέτρα (κακώσεις)
Γ. Μοντεσκιέ	3. Ήττα στο Ματζικέρτ
Δ. Ηράκλειος	4. Γάλλος διαφωτιστής που διατύπωσε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών
E. Νικηφόρος Α΄	5. Ήττα στο Μυριοκέφαλο
	6. Κήρυξε την Πρώτη Σταυροφορία
	7. Σχίσμα του 1054

(5×2 μον. = 10 μονάδες)

- A2.** Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λανθασμένο γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «ορθό» ή «λάθος», δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- α. Η γαλλική κοινωνία ήταν χωρισμένη σε τρεις τάξεις: τον Κλήρο, τους Ευγενείς και την Τρίτη Τάξη.
 - β. Με την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους αρχίζει η μακρά περίοδος της Βενετοκρατίας στον ελλαδικό χώρο.
 - γ. Ο βυζαντινός στρατός υπέστη φοβερή καταστροφή, κοντά στο Μυριοκέφαλο, από τους Πέρσες.
 - δ. Η επίσημη αναγνώριση ενός άρχοντα ως υποτελούς ενός άλλου ισχυρότερου άρχοντα γινόταν με τη λεγόμενη τελετή της περιβολής.
 - ε. Ο Ρήγας Φεραίος ήταν εκπρόσωπος του Διαφωτισμού στην Ελλάδα.
 - στ. Η Δυτική Ευρώπη στα χρόνια του Ανθρωπισμού και της Αναγέννησης, βρήκε στο Βυζάντιο την πηγή, από την οποία γεύθηκε τους καρπούς του αρχαίου πνεύματος.
 - ζ. Ο Πατριάρχης Σέργιος αρνήθηκε να παραχωρήσει στον Ηράκλειο ως δάνειο τα χρήματα των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων.
 - η. Οι ανθρωπιστές οραματίζονταν να διαμορφώσουν ένα νέο τύπο ανθρώπου, τον καθολικό άνθρωπο, δημιουργό του πολιτισμού και υπεύθυνο για τη μοίρα του.

- θ. Οι μόνιμες εγκαταστάσεις των Σλάβων στη Χερσόνησο του Αίμου είναι γνωστές με τον όρο σκλαβηνίες.
- ι. Ο Κωνσταντίνος Κύριλλος και ο αδερφός του Μεθόδιος, προσπάθησαν αλλά τελικά δεν κατάφεραν να εκχριστιανίσουν τους Μοραβούς.

(10×1 μον. = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄ (Μονάδες 45)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

- α. **Μεταφορά της πρωτεύουσας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη** (χρονικό πλαίσιο, αυτοκράτορας, **τρεις (3)** λόγοι)
- β. **Χρυσόβουλλο** (αυτοκράτορας, περιεχόμενο, **δύο (2)** επιπτώσεις για τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία)
- γ. **Αραβικές Επιδρομές στην Κύπρο** (**τρία (3)** αίτια και **δύο (2)** συνέπειες)

(3x5 μον.= 15 μονάδες)

B2. Να γράψετε ένα κείμενο έκτασης **150-200 λέξεων** στο οποίο να αναφέρετε **τρεις (3)** λόγους που οδηγούσαν τους διοικητές της Κύπρου σε αποστασίες από τον Βυζαντινό κορμό κατά τον 11^ο αιώνα . Ακολουθώντας να παρουσιάσετε με ποιο τρόπο ο αυτοκράτορας Αλέξιος Α΄ Κομνηνός προσπάθησε να αποτρέψει άλλες αποστασίες και να προστατέψει το νησί από τους σταυροφόρους. **(15 μονάδες)**

B3. Να γράψετε ένα κείμενο έκτασης **150 – 200 λέξεων** στο οποίο να αναφέρετε τους βασικούς στόχους της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού και στη συνέχεια να εξηγήσετε ποιο τομέα θεωρείτε σημαντικότερο σε ό,τι αφορά την οργάνωση και την ιστορική πορεία του κράτους. Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά και οι παρακάτω όροι / έννοιες:

απόλυτη μοναρχία	Αγία Σοφία	Νεαρές
------------------	------------	--------

(15 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Γ΄ (Μονάδες 35)

ΠΡΟΣΟΧΗ: 1. Ορθή είναι κάθε απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και με άλλα ιστορικά γεγονότα / στοιχεία.

2. Η αντιγραφή αυτούσιων χωρίων από τις πηγές, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία τους, αξιολογείται με μηδέν μονάδες.

Γ1. «Η εικονομαχία εγκαινιάζει ένα καινούριο και ιδιόμορφο κεφάλαιο στη βυζαντινή ιστορία. Η στάση του Λέοντα Γ΄ εναντίον της λατρείας των εικόνων προκάλεσε τη μεγάλη κρίση, που χαρακτηρίζει την περίοδο αυτή και που μετέβαλε την αυτοκρατορία σε θέατρο σοβαρών εσωτερικών αναταραχών για διάστημα περισσότερο από έναν αιώνα. [...] Η λατρεία των ιερών εικόνων είχε διαδοθεί ευρύτατα στο χώρο της ελληνικής Εκκλησίας τους προηγούμενους αιώνες και ιδιαίτερα την εποχή μετά τον Ιουστινιανό Α΄ και αποτελούσε μια από τις σπουδαιότερες μορφές της ευσέβειας των Βυζαντινών. Από την άλλη μεριά, δεν έλειψαν και μέσα στην ίδια την Εκκλησία εικονοκλαστικές τάσεις, σύμφωνα με τις οποίες ο χριστιανισμός, ως καθαρά πνευματική θρησκεία αποκλείει τη λατρεία των εικόνων.»

G. Ostrogorsky, Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους, τόμ.Β, Αθήνα 1989, σσ. 26-27

Αξιοποιώντας στοιχεία του παραπάνω παραθέματος και τις ευρύτερες ιστορικές σας γνώσεις:

α. Να εξηγήσετε τι είναι η Εικονομαχία και να παρουσιάσετε αναλυτικά **τρία (3)** από τα αίτια της. **(7 μονάδες)**

β. Ποιες ήταν οι συνέπειες της εικονομαχίας στην τέχνη και στις σχέσεις με τους χριστιανούς της Δύσης. **(3 μονάδες)**

Γ2. «Το πρόβλημα της εγκατάστασης της Λατινικής Εκκλησίας ήταν παράλληλο με το πρόβλημα της εγκατάστασης του νέου πολιτικού καθεστώτος, που συνίστατο ουσιαστικά σε πρόβλημα διασφάλισης, κυριαρχίας και ελέγχου του γηγενούς πληθυσμού από ξένους εποίκους, των οποίων η εθνική ταυτότητα, η γλώσσα, το θρήσκευμα, τα ήθη και έθιμα ήσαν αλλότρια προς την τοπική παράδοση. Η ανάγκη **υπαγωγής** υπό έλεγχο της Ορθόδοξης Εκκλησίας δεν ήταν απλώς θρησκευτικό αίτημα, αλλά και κυρίως πολιτικό. Η διασφάλιση του κυρίαρχου πολιτεύματος δεν μπορούσε να είναι πλήρης, ενόσω η Ορθόδοξη Εκκλησία παρέμενε ελεύθερη να ασκεί βαθύτατη επιρροή πάνω στον πληθυσμό, επιρροή που θα ήταν μόνιμα αρνητική για την εδραίωση του ξένου καθεστώτος.»

Ιστορία της Κύπρου, επιμ. έκδ. Θ. Παπαδόπουλος, τόμ. Δ΄, Λευκωσία 1995, σελ. 549

Αξιοποιώντας στοιχεία του παραπάνω παραθέματος και τις ευρύτερες ιστορικές σας γνώσεις:

α. Να γράψετε **τέσσερα (4)** μέτρα που πήραν οι Λατίνοι εναντίον της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου, κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας.

(6 μονάδες)

β. Να εξηγήσετε ποιο σκοπό εξυπηρετούσε η ανάγκη υποταγής της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου στη Λατινική Εκκλησία, σύμφωνα με το παράθεμα.

(2 μονάδες)

γ. Να αναφέρετε ένα (1) χαρακτηριστικό παράδειγμα από την περίοδο της Φραγκοκρατίας στην Κύπρο, που να αποδεικνύει τη σκληρή στάση των Λατίνων απέναντι σε όσους αρνούσαν να υποταχθούν στη Λατινική Εκκλησία.

(2 μονάδες)

Γ3. «Κλωνιζόμενο το Βυζαντινό κράτος από δυναστικές διαμάχες (μεταξύ των δύο Ανδρονίκων και μεταξύ των Παλαιολόγων και των Καντακουζηνών), αποδυναμωμένο οικονομικά από την εκμετάλλευση που του επέβαλαν οι ιταλικές ναυτικές δημοκρατίες (η Βενετία και η Γένοβα είχαν τότε κάνει θέατρο των διαφορών τους τα λιμάνια της αυτοκρατορίας), απειλούμενο πάντα από τους Λατίνους, που δεν έπαψαν να εργάζονται για την επάνοδό τους στην Κωνσταντινούπολη, υπό την πίεση τέλος της παποσύνης που εξαρτούσε κάθε στρατιωτική δυτική βοήθεια από την ένωση των εκκλησιών, υπό την αιγίδα της Ρώμης, το Βυζάντιο της εποχής αυτής γνώρισε όλη την κλίμακα των ταπεινώσεων. Αποθαρρυσμένοι οι αυτοκράτορές του, θα προσπαθήσουν να προσελκύσουν και να προσεταιρισθούν τους εχθρούς της αυτοκρατορίας. Σε αυτό ακριβώς απέβλεπαν [...] τα αλλεπάλληλα ταξίδια των αυτοκρατόρων (όπως του Μανουήλ Β΄ και του Ιωάννη Η΄) στη Δύση. Έφτασαν οι αυτοκράτορες αυτοί ως το Παρίσι και το Λονδίνο μέσω Βούδας, Μιλάνου και Βενετίας, επαίτες μιας βοήθειας, η οποία ουδέποτε απάντησε στις προσδοκίες των Βυζαντινών.

Ένα αναπάντεχο ωστόσο γεγονός (η ήττα του Βαγιαζήτ από τους Μογγόλους στην Άγκυρα το 1402) πρόσφερε στους πανταχόθεν απειλούμενους Βυζαντινούς περίοδο ανάπαυλας μισού σχεδόν αιώνα, ως δηλαδή την τελική πτώση της Κωνσταντινούπολης στα 1453.

Μόνο όταν η Βασιλεύουσα, παρά την ηρωική αντίσταση των ολιγάριθμων υπερασπιστών της, υπό την ηγεσία του αυτοκράτορα-μάρτυρα Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου και των ευάριθμων συμμάχων της υπό τον Γενοβέζο Ιουστινιάνη, ελύγισε υπό τα πλήγματα του τεράστιου σε αριθμό στρατού και στόλου του νεαρού σουλτάνου Μωάμεθ Β΄, μόνο τότε η Δύση θα κατανοήσει το μέγεθος της καταστροφής και της απειλής κατά της καθολικής τώρα χριστιανοσύνης.»

Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ, *Γιατί το Βυζάντιο*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2009 σσ. 51-52

Αξιοποιώντας στοιχεία του παραπάνω παραθέματος και τις ευρύτερες ιστορικές σας γνώσεις:

α. Να αναφέρετε **δύο (2)** λόγους για τους οποίους η γεωγραφική θέση της Κωνσταντινούπολης θεωρείται σπουδαίας στρατηγικής σημασίας. **(3 μονάδες)**

β. Στο πιο πάνω παράθεμα η συγγραφέας απαριθμεί διάφορα αίτια που οδήγησαν στην τελική πτώση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε με δικά σας λόγια **τέσσερα (4)** από τα αίτια αυτά. **(6 μονάδες)**

γ. Το πιο πάνω παράθεμα κάνει λόγο για τα «*αλλεπάλληλα ταξίδια των αυτοκρατόρων στη Δύση*» προς αναζήτηση βοήθειας για την αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής σε βάρος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Να αναφερθείτε στις προσπάθειες που έκαναν οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες την περίοδο 1391 – 1439, κατά τις παραμονές της άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους, προκειμένου να εξασφαλίσουν δυτική βοήθεια για την απόκρουση του τουρκικού κινδύνου και να επισημάνετε το τελικό αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών. **(6 μονάδες)**

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ